

EN DE HEMEL VALT

Erik Caspers

EN DE HEMEL VALT

Omslagontwerp: Erik Caspers

© 2025 Erik Caspers

ISBN 9789465129358

voor Nee

*

*

*

'Verdomme,' vloekte David met weinig overtuiging. Voor de zoveelste keer had hij zijn hoofd gestoten aan de uitstekende dakspant. Hij zou drieëntachtig worden die komende winter, droeg iedere dag het ooit zwarte colbert met een klein gat in de jaszak en was een ware stijfkop nu op zijn oude dag.

Het was een hete zomer geweest die nu op zijn einde liep en de avonden waren nog steeds bij het benauwde af. Heerlijk om achter het huis te zitten met een drankje, het getik van de ijsklontjes bij iedere slok, het geroffel van de

motvlinders tegen de gloeilamp boven de achterdeur en het ritmische kwaken van de kikkers op het in duisternis gehulde erf.

'Gotvur,' vervolgde hij en wreef over zijn grijze kruin, drukte de sigaret uit en stond met een zelf spottende lach op.

Zijn beste vriend ging zonder op te kijken onverstoorbaar door met het prepareren van de volgende drankjes. Behoedzaam liep David door de keuken, duizelde op het einde daarvan plotsklaps, deed een misstap en greep de deurpost die hij nog net bereiken kon. Hij zuchtte diep, sloot zijn ogen voor een moment en zag een zwart licht dat een duistere belofte bescheen.

'Het komt,' mompelde hij tegen zichzelf.

Terwijl de vrijwel kleurloze urine op het porselein regende viel er ineens een rode druppel, toen nog een en nog een. Steeds meer rode druppels vielen steeds korter achterelkaar in de pot en al snel verscheen er een soort van Jackson Pollock van druppels en grillige slierten in en om de urineplas. Automatisch stak David zijn neus iets meer naar voren om in ieder geval niet te knoeien met het bloed. Hij trok aan de ketting van de stortbak, ritste zijn broek dicht, kneep op zijn neus en ging terug de keuken in naar de gootsteen waar onder de koude kraan het bloeden zo verrassend snel stopte als het begonnen was. Zwijgend veegde hij zijn neus aan de zakdoek af, ging terug naar buiten en stootte op de hoek van het huis zijn hoofd weer.

'Verdomme.'

Hij ging zitten en stak zijn volgende sigaret op. Ze proostten en David stootte zijn hoofd nog een keer tegen het uiteinde van de spant.

'Verdomme nog aan toe,' klaagde hij zacht.

'Ga dan ook eens ergens anders zitten en niet precies op die plek, net op het punt waar het dak het laagst is van het hele huis. Ga naast mij zitten hier tegen de muur...dit is toch ongelooflijk.'

'Dit is mijn plek,' zei David, 'mijn plek...en het is altijd mijn plek geweest.'

'Ik weet het,' zuchtte Spin, 'maar toch...'

'Als ik naast je ga zitten dan zie ik je niet.'

'Je ziet mij al tientallen jaren,' zei Spin.

'Ik vind het lastig praten als je niet tegenover mij zit.' Ondertussen waren de muggen al lang pure waanzin, talrijk en onvermoeibaar zoemde ze in de rondte terwijl Spin drankjes bleef klaarmaken en David door mompelde zoals hij al jaren deed. Nooit dacht een van de mannen nog aan het stilstaande troebele water in het doodlopende slootje net om de hoek...

De volgende morgen bracht een hoop geschreeuw alsof mensen in verschillende landen elkaar iets te vertellen hadden en Spin die dertien jaar jonger was dan David en beter tegen de drank kon werd als eerste wakker.

'Mijn kolerehangers nog aan toe, wat een kabaal.'

Hij zwaaide zijn rechterarm over David heen die links naast hem sliep en trok aan de kabel. De stekker schoot los, een stapel boeken gleed met een wolkje stof voor zich uitduwend als een harmonica over de vloer en de wekker-radio zweeg weer.

'Waarom zet je het alarm ook? Moet je nog hooien of iets?'

Hij wreef door zijn ogen, woelde met zijn vingers door het dunne grijze haar dat van schrik rechtop bleef staan, strekte beide armen naar de hemel en keek om zich heen. Hun rijkdom was overal aanwezig, ze verzamelden alles wat los en vast zat. Leesstof van kranten tot boeken en tijdschriften zolang het maar literair of wetenschappelijk was, stoelen, fauteuils, banken, kasten en tafels als het in basis maar van hout was gemaakt, schilderijen, ook reproducties maar geen afdrukken, radio's en t.v. 's, fietsen waar niet al teveel aan mankeerde, klassieke brommers en solexen, muziek op vinyl en oude draaitafels, porselein naar eigen smaak, zilver bestek en zwart-witfoto's het liefst ouder dan henzelf, grote wandspiegels in koperen omlijsting en kroonluchters, violen, akoestische gitaren, koperinstrumenten, blaasbalgorgels en religieuze beelden. De lijst werd langer wanneer het zo uitkwam, de grens was niet bereikt noch bepaald en alles rustte onder een hardnekkig dikker groeiende laag stof. De werkster die ze wekelijks hadden gehad was alweer vijf jaar niet geweest en het woonhuis kon wel een schoonmaakbeurt gebruiken, maar er was geen sprake van geregeld bezoek van een

poetshulp of wie dan ook. Echte handel in al hun spullen was er niet en zo was het een redelijk groot en stil huis met twee mannen waar plek voor drie er niet zou zijn.

Spin liet een luide scheet, het reutelde echt door, sloeg de deken van zich af en stond op.

'Wat een stank,' zei hij hardop tegen zichzelf.

Het schemerige pad dat hij liep was er een zonder variatie en deed sterk denken aan loopgraven of een labyrinth waarvan de hagen bestonden uit minimaal schouderhoge wanden van verzamelwoede. In de keuken aanbeland spoelde hij eerst zijn bovengebit dat hij vaak vergat uit te doen voor het slapen gaan onder de kraan schoon en stopte het terug in zijn mond. Zijn ondergebit waren nog zijn eigen tanden dacht hij half trots en klapperde een enkele keer zodat het kunstgebit weer goed op z'n plek zat.

Achter het huis stonden nog de lege glazen, een drie vingers dik gevulde jeneverfles, een halfvolle fles Dalwhinnie en een kommetje water wat ijsklontjes waren geweest met een handvol verdronken muggen erin. De meeste ochtenden dronk Spin zijn bonennat alleen en reflecteerde dan in stilte op het leven. Vaak passeerden slechts korte flarden herinneringen uit verschillende fases van wat hij toch een lang leven vond waarin wat hemzelf betrof genoeg was gebeurd. Zo was hij vroeger als jongeman nog getrouwd geweest en had dat graag nog een keer herhaald maar spijtig genoeg liep alles anders. Spin nam de laatste slok van de alweer bijna koude koffie en keek naar de verweerde met mos bedekte scheve waterput die generaties had zien komen en gaan. Hij kreeg dat onbestemde gevoel, liet nog

een voorzichtige scheet en ging snel het labrynt binnen op weg naar het toilet.

De telefoon ging en Spin die net klaar was spoedde zich naar de keuken.

'Ja?'

'Met mij,' zei David zacht.

'Waar ben je?'

'In bed...wat denk jij dan?'

'Ik voel me niet zo goed,' ging hij verder.

'Ja, moet je nog meer drinken.'

'Nee...dat is het niet. De kanker komt.'

Spin zweeg.

'De kanker komt,' zei David weer.

'Jezus,' zei Spin verloren voor woorden.

'Ik breng je wel een kopje citroenthee, goed?'

'Goed...lekker,' zei David en hing op.

Tussen de dertien koffiezetapparaten, een vijftal koffiemo-lens waarvan vier nog handmatige en negen pannetjes koos Spin gewoontegetrouw hetzelfde kleine pannetje met een dikke rand, een tuitje voor het schenken en een geinige krul in de steel en zette het water op het vuur. Deze keer nam hij een werkelijk mooi porseleinen kopje met statige okerrode vogels en gouden zwevende vleugels die elkaar

als een groet om het kopje heen bijna aanraakten, hing alvast het theezakje erin en wachtte. Hij dacht aan zijn oude vriend maar kreeg alleen maar kruimels en splinters van herinneringen. Het water in het pannetje borrelde, hij draaide het gas dicht en schonk het sissende kokende water zonder te knoeien in het kopje. Tweeënveertig jaar deelden ze hun leven en pas sinds anderhalf jaar wisten ze beiden dat de eenzaamheid voor Spin op de loer lag. De huisarts, een jongeman die de praktijk had overgenomen van zijn schoonvader, was toen langsgekomen en had David hoogstpersoonlijk in zijn eigen auto voor onderzoek naar het ziekenhuis gebracht, drieëntwintig kilometer verderop. Het was voor David de verste reis van zijn leven geweest. De diagnose werd gesteld en het antwoord was daar. Kanker. Het was een vies woord, angstaanjagend, dodelijk en volgens de uitslag al uitgezaaid. Anderhalf jaar geleden...pas gebeurd.

Met het kopje thee in beide handen liep Spin door het labirint terug naar het bed en zag zijn goede en enige vriend kleurloos en opvallend wit rond de neus naar het plafond staren.

'Kijk,' zei Spin, 'een lekker kopje thee.'

'Dank je,' fluisterde David.

Spin ging op de rand van het bed zitten en keek toch iets verschrokken zijn zielmaat aan.

'Je gaat me nou toch niet verlaten, hè lul?'

'Ik wil niet...maar...ik ben bang van wel, jongen.'

Allebei kregen waterige ogen en een traan rolde over de linkerslaap van David in het hoofdkussen. Toen opeens

keek hij, heel even maar, verschrikt uit zijn grijsblauwe ogen en kneep Spin in zijn been net boven de knie.

'Ik hou van je.'

'En ik van jou,' zei Spin.

Zijn stem trilde. Hij hoorde dat deze vier woorden van David op zijn laatste adem gedragen werden en de strijd nu gestreden was. Het samenzijn was over en voorbij. Een golf van verdriet overspoelde Spin, hij boog zich over zijn vriend en omhelsde hem. Alles stopte, alles hield hier op, het betekende niets meer. In stilte huilde hij daar zittend op de rand van het bed terwijl de thee afkoelde om nooit gedronken te worden. Toen hij weer bedaard was besloot hij om te wachten en de huisarts niet meteen maar later te bellen. Hij stond op en liep terug achter het huis waar hij zijn zakdoek pakte en erin snoot. Hij keek ernaar gewoon om het even te zien en stak de zakdoek toen weer opgevouwen terug in zijn broekzak. Het leven, dacht Spin. Waar gaat het nou eigenlijk over? Wat is het nut van dit alles? David is dood en het doet mij verdriet. Het is een bekend gevoel dat mij niet voor de eerste keer bezoekt. Ik kende het al vrij vroeg, in mijn jonge jaren, zo lang geleden. Anders dan vroeger sta ik nu niet stijf van de schrik en ben kalm genoeg om simpelweg dankbaar te zijn voor zijn vriendschap. Hij was een goede man en hij stond altijd voor mij klaar. Het leven, dacht Spin. Het is vergankelijk en vaak onbegrijpelijk. Misschien overkomt ons alles maar door toeval en willekeur. Net zo makkelijk had ik daar dood op bed gelegen en David hier gestaan. Maar

David is klaar, hij is niet meer. En ik...ik ben ook klaar maar ben er nog.

En tegendraads hoe het mag lijken is er nooit genoeg tijd...Is er ooit genoeg tijd?

Het lijkt alsof ik altijd moet blijven denken. Altijd die vragen zonder antwoorden. Telt het wie je bent en wie je kent? Maakt het uit wanneer en waar je bent? Wie het weet mag het zeggen. Ik luister. Ik wacht...en wacht. Maar het blijft stil en het is altijd zo geweest.

Eén ding wat Spin nooit had geleerd was om alleen te zijn en met een gevoel van verlatenheid dat zich opdrong ging hij in gedachten zo ver terug als hij kon om te zien waar het allemaal begonnen was...

*

*

*

Spin Allaerds was het kind van geen ouders. Hij was geadopteerd op driejarige leeftijd samen met zijn broer Max die vier jaar ouder was dan hij. Moeder vertelde hem dit aan de keukentafel toen hij acht jaar oud was en in zijn herinnering was het meer iets van een vage mededeling dan van een uitleg geweest, maar wellicht had dit aan zijn jonge leeftijd gelegen. Hij wist nog te weinig en begreep niet genoeg. Ze had het hem beter wat jaren later kunnen vertellen maar het adoptieverhaal was toen gedaan en het kon niet meer worden teruggedraaid.

Het jaar was 1956 en het tafelzeil was wit met rode ruitjes waarvan een punt precies boven zijn benen stopte. Hij pakte de punt van het tafelzeil en rolde het tussen zijn vingers met beide handen op tot op de rand van de tafel, liet dan los en deed het weer opnieuw. Hij probeerde eigenlijk wel te begrijpen wat ze net had verteld maar het was erg vermoeiend en verwarrend. Het leek in niets op de leuke dingen die hier aan tafel gebeurde zoals de wedstrijd die Max en Spin hadden om als eerste het kontje van een vers brood te pakken te krijgen en er snel op te spugen zodat het van jouw was. Er mocht namelijk net zoveel beleg op het kontje als op een dubbele boterham en was dus veel en veel lekkerder. Het was natuurlijk niet meer dan doen alsof, maar eenmaal met veel theater gespuugd en je had gewonnen. Ze maakten er nooit ruzie over, het was maar een spel. Een leuk spel met een lekkere beloning. Maar hier zat hij dus met moeder aan tafel met het zonlicht ietwat gedempt door de lelijke vitrage. Zijn broer had net zijn stoel omgesmeten en was al de keuken uit.

'Ik blijf je moeder, dat snap je toch wel, Spin?'

Hij keek haar aan met die kleurrijke haarrollers gevangen in een netje, de vlinderbril die altijd het vel op haar spitse neus leek te knijpen en twijfelde er totaal niet aan dat dit zijn moeder was. Alleen dat hij niet uit haar buik kwam had hij al eens gehoord toen hij ruzie had gekregen met een grotere jongen op school en het was toen duidelijk gemeen bedoeld. Hij kwam niet uit haar buik maar wat betekende dat nou? Zijn broer kwam ook niet uit haar buik...niemand kwam uit haar buik en toch zaten ze hier

aan de keukentafel, hij met moeder, Max kwaad ergens buiten en vader werken. En dat ze Max en hem hadden 'gekregen' begreep Spin ook niet echt. Gekregen van wie? Van die god waar ze voor moesten bidden of misschien gekregen bij het buurtwinkeltje van tante Toos, die zoals hij later zou leren ook geen tante van hem was. Hij wist het niet maar vroeg haar op dat moment ook niets en was het liefst ergens anders. Het voelde verkeerd en het beviel Spin voor geen meter.

'Maar begrijp je het nou, Spin?'

'Ja, mam.'

'Goed jongen.'

Met een venijnige klap sloeg ze de vliegenmepper zo dicht langs haar volle drinkglas dat het water trilde.

'Hebbes.'

Het beestje spartelde nog even terwijl de caramelbruine smurrie uit het kapotte lijfje dreef en Spin zag hoe het leven in een laatste stuiptrekking daar op de keukentafel uit de vlieg verdween. Hij pakte het vleugeltje dat stil omhoog stak tussen zijn vingertoppen en was weg om buiten te kijken waar Max gebleven was.

In de daarop volgende maanden sliep hij slecht. Hij droomde er flink op los en vaak was het niet al te fraai wat hem gebeurde. Terwijl hij daar onder de dekens lag werd

hij achterna gezeten door donkere schaduwen met glimmende lange messen die de duisternis lieten bloeden. Hij moest rennen voor zijn leven, zo hard hij kon, door donkere steegjes met zware hoge stenen trappen die reikten tot in de hel. Dreigende hoge zwarte huizen zonder deuren leken zich over hem te buigen en zijn vlucht te vertragen. Omhoog, omlaag, linksaf, rechtsaf, rennen, sneller. Maak dat je wegkomt Spin. Ren nog even door en zoek een schuilplek. Ben nou snel, ze komen. Hij verstopte zich in donkere kelders in door de wereld vergeten hoeken onder trappen van huizen die hij niet kende en vanwaar hij de lange messen kon horen naderen. Stil blijven. Stop met ademen Spin. Maak geen geluid. Hij werd dan zo bang van het alles dat hij het proeven kon. Maar hij schudde ze nooit af, won nooit aan voorsprong en werd uiteindelijk iedere keer weer ontdekt...in een hoek gedreven dicht bij de dood door de schaduwen zonder gezichten met angst-aanjagende lange messen. Wat moesten ze van hem? Hij was maar een kind. Waarom kwam er nou niemand om hem te helpen? Waarom was hij alleen? En dan net voordat de messen in zijn lichaam werden geploegd schrok hij bang en uitgeput wakker.

Na verloop van tijd werd het dromen nog erger en wilde monsters hem vangen en opeten en er was nooit iemand die hem hielp...hij was altijd alleen en kon niet wegkomen, wat hij ook probeerde. En iedere keer weer werd hij om zich heen schoppend badend in zijn eigen zweet wakker. Een simpele droom van het plotseling een paar meter vallen zoals andere mensen die beleefde had hij niet. Behalve

de nachtmerries ging Spin ook slaapwandelen en het had er toch alle schijn van dat moeder het adoptieverhaal beter niet had kunnen vertellen. Ze had het later kunnen doen toen hij ouder was of misschien beter nog... nooit. Wat was het nut ervan om dit een kind te vertellen? Wat schoot een kind daarmee op? Ook zij zag dat het fout was, had er flink spijt van en maakte zich grote zorgen om Spin. Op een zwoele zomeravond toen vader en moeder op de koffie waren bij burenschuin aan de overkant van de straat vond Spin ze achter dat huis pratend en lachend van plezier. Hij had op de een of andere manier zijn gevoel gevolgd en stond daar bang en alleen op een afstandje in zijn gestreepte pyjama drijfnat van het zweet op blote voeten te kijken en werd pas wakker toen hij door moeder werd aangesproken.

'Jongen toch, wat doe jij uit bed?'

Direct gingen ze gedrieën naar huis en stopten Spin terug in bed waar Max een poos bij hem bleef zitten. Max herinnerde zich alles maar spaarde zijn broertje de rottigheid van hun jonge jaren. Wat had je ten slotte aan een verhaal over een moeder die je in de steek had gelaten? Dit was thuis en vader en moeder deden hun best, meer hoefde Spin niet te weten. Ze had ook niet meer moeten willen vertellen of proberen uit te leggen, vond Max. Dat bracht alleen maar onrust met zich mee. Hij was de oudste en lette op zijn broertje en dat zou hij altijd blijven doen...dat was een belofte die hij zichzelf had gedaan.

Ondertussen dachten vader en moeder hoe ze Spin weer gelukkig konden krijgen en besloten om maar toe te geven aan zijn gezeur over een hond die hij al een tijdlang zo graag wou hebben.

'Maar je moet er goed voor zorgen, Spin. Het is jouw verantwoordelijkheid, denk eraan.'

En met de hand op het hart beloofde hij alles wat ze wilden horen. Vader glimlachte en dacht samen met moeder dat het een goede afleiding voor hem zou zijn. Hopelijk zou de jongen door de nieuwe verantwoordelijkheid en zorg voor het beestje beter in zijn vel gaan zitten. Het kostte Spin ten slotte veel energie die onrustige nachten en daarmee ging het op school ook niet al te best. Hij was futloos, afwezig en raakte achterop had de meester verteld. Soms kraamde hij regelrechte onzin uit wat niet eens leek op een antwoord van een vraag. Waar het allemaal vandaan kwam was thuis wel duidelijk maar welk kind droomde nou van de dood...laat staan op die gewelddadige en angstaanjagende manier zoals Spin dat deed. Het bleef heel vreemd.

Niet veel later werd de hond in een naburig dorpje gehaald. Het was zaterdagmiddag en vader was een paar uur eerder thuis dan gewoon van Blooker's cacao-fabriek. Het zonlicht wierp een fluwelen glans over het eindeloze poldergras en de heldere lucht droeg niet meer dan een paar

onschuldige wolken van katoen. Spin zat opgewonden achterop bij vader dicht tegen zijn rug, de handen aan zijn jas, rook zijn werkzweet duidelijk door een zweem van geparfumeerde groene zeep en keek naar de speelse lammetjes en ontspannen Friese koeien op het land. Max fietste naast hen en leek ook wel een goeie dag te hebben. Hij keek zijn broertje af en toe aan en glimlachte. Moeder bleef thuis en had voor haar eigen gevoel liever geen hond in huis. De gezinsuitbreiding was in haar ogen niets anders dan een goedmakertje voor de jongens en met name voor Spin. De hele adoptiekwestie deed haar verdriet. Ze was een goede moeder en ze hield van die twee jongens al was zij niet het type dat speels of kinderachtig met ze deed zoals moderne moeders dat zo wel konden doen.

Vader wist van de puppy bij het café De Weegbrug omdat hij daar regelmatig een kaartje ging leggen met zijn vrienden. Achterin waar stoelen, tafels en parasols werden opgeborgen, in de hoek bij de toiletdeur, lag dit laatste hondje uit een nest van vier verstopt onder de stoelen stiekem te kijken naar de mensen die gingen urineren. De kleine, net vijf weken oud, was niet meer dan een hoopje wit met het rechteroog in een pikzwarte vlek gevangen, het rechteroor zwart en zijn neusje half zwart en voor de helft roze. Hij keek uit zijn oogjes met een blik die het midden hield tussen verbazing en angst.

'Kijk Spin,' zei vader, 'die kleine heeft twintig tenen...dat wordt een slimmerik.'

'Ja,' zei de kroegbaas die met een smeulende sigaret in zijn mondhoek de puppy op de arm nam, nog eens de teentjes door zijn vingers liet glijden en in gedachte meetelde.

'Hoezo?' vroeg Max.

'De meeste hebben maar achttien tenen, jongens. Die hebben geen duimen, zeg maar.'

'Duimen?' reageerde Max, 'Een hond heeft toch ook geen handen?'

Spin grinnikte.

'Dat klopt, jongen,' zei de man, 'Ik heb het er gewoon over hoe die ene teen wegstaat van de rest...als een duim op een hand, snap je? Kijk dan.'

De as viel van zijn sigaret op de rug van het kleine hondje en hij veegde het niet af. Met zijn vieren stonden ze daar en keken naar de twintig tenen.

'Maar waarom hebben de meeste honden maar achttien tenen dan?' vroeg Max.

'Allemaal inteelt,' zei de kroegbaas.

'Inteelt?' wou Spin weten.

'Het is een lang verhaal,' zei de kroegbaas snel om het onderwerp af te kappen en een volgende vraag te vermijden.

'Hier Spin, hou hem maar vast...die is voor jou jongen.'

'Nou mag je hem nog een naam geven, Spin. Denk er maar rustig over na...het hoeft niet per se vandaag,' zei vader.

De blijdschap was groot. Spin voelde zich gelukkig en trots, ook was het heel spannend. Hij keek naar dat warme hoopje leven in zijn armen en hield van die kleine hond

vanaf het eerste moment dat ze elkaar aankeken. Hij zou goed voor hem zorgen, dat wist hij zeker. In een stevige diepe boodschappentas aan het stuur werd de puppy thuisgebracht en de hele weg terug piepte of jankte het hondje niet een keer.

'Heel apart,' zei vader tegen zichzelf.

'Die zal vanavond wel beginnen te jammeren,' dacht hij even later hardop.

Maar het hondje hield zich stil en sliep die avond een diepe slaap naast het bed van Spin die op de rand van zijn matras lag met zijn arm uit het bed en het kleine warme hoopje om zijn hand gekruld.

'En niet die hond in je bed, Spin, denk eraan,' had moeder nog gezegd met een waarschuwend vingertje in zijn richting.

'Nee, mam.'

Toen hij de volgende ochtend opstond klopte hij snel de witte haartjes van het matras zodat moeder niet zou ontdekken dat hij de puppy in het begin toch stiekem in bed had gehad.

Jammer genoeg en tegen de verwachting van vader en moeder in bleef Spin dromen en overdag afwezig in gedachten. En iedere middag wanneer om halfvier de schoolbel klonk rende hij als een speer naar huis en dook